

πλέον καθαρὸν μέρος τῶν συγγραμμάτων τῶν θεϊστῶν τίποτε ἄξιον νὰ συγκριθῆ με αὐτό. Ὅχι· ἡ ἀρετὴ αὐτὴ δὲν εἶναι πλέον ἀρετὴ εἰς τὰς χεῖράς των. Χάνει τὰ θέληγνρά της, ὅταν ὑποκρίνονται ὅτι ἐναγκαλίζονται αὐτήν· τὸ ψαύσιμόν των εἶναι ὡς τὸ τῆς ψυχρᾶς χειρὸς τοῦ νεκροῦ. Τὸ πλέον ἐράσιμον ἀντικείμενον χάνει δι' αὐτοῦ τὴν ζωηρότητα καὶ τὸ κάλλος του, καὶ κατατᾶ εἰς ἐβρουτιδωμένον ὄγκον ἀψύχου ἐθισμού.

[Μετὰφ. Ν. ΒΑΜΒΑ.]

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΕΥΓΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ.

« ΠΕΤΡΕ, μὴ φοβοῦ, ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔση ζωγρῶν, » εἶπεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν πρὸς τὸν ἀλιέα. Πῶ, Κύριε ; εἰς τὴν λίμνην Γενησαρέτ, δηλαδὴ εἰς τὸν παραχρῆμα τοῦτον κόσμον· Καὶ με τί, Κύριε ; με τοῦ λόγου τὰ δίκτυα, καθὼς με τὰ ἀπλᾶ δίκτυα ἀλιεύονται οἱ ἰχθύες.

Δίκτυα, λοιπὸν, ἀκροαταί, εἶναι ἡ διδασχῆ, καὶ ἰχθύς ὁ ἀνθρωπος ὁ Χριστιανός, ὅστις πιάνεται εἰς τῆς διδασκαλίας τὰ δίκτυα· καὶ λέγεται δίκτυον ἡ διδασχῆ, διότι, καθὼς τὸ δίκτυον ἔχει πολλὰ πλέγματα, πολλὰ ὀμμάτια, ἐν οἷς ἐμπλέκονται καὶ πιάνονται οἱ ἰχθύες, οὕτω καὶ ἡ διδασχῆ, ἐπειδὴ ἔχει σκοπὸν νὰ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς κακίας τὸν ἀνθρωπον, καὶ νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν, διὰ τοῦτο ὁ διδάσκαλος τὴν πλέκει με μεθόδους πολλὰς καὶ καλὰς, διὰ νὰ μὴ τοῦ φύγῃ τὸ καλὸν κινήγιον ὁ ἀνθρωπος. Μὲ ὄλον τοῦτο, ὁ ἀνθρωπος ὁ ἀμαρτωλὸς εἶναι σοφὸς τεχνίτης εἰς τὴν κακίαν, καὶ πάντα εὐρίσκει ὁ ἄθλιος κατὰ τῆς σωτηρίας του πολλὰς μηχανὰς, καὶ διασπᾶ καὶ φεύγει ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τὰ σωτήρια δίκτυα, ἀγαπῶν νὰ καθητῆ εἰς τῆς κοσμικῆς θαλάσσης τὴν παραχρῆμα, δηλαδὴ συγκεχωσμένους εἰς φροντίδας καὶ μερίμνας πραγμάτων ἀνωμάλων καὶ ἀβεβαίων, ὅποια εἶναι ταῦτα τὰ κοσμικὰ, ἅτινα ἄλλοτε ἄλλως κυλιόνται καὶ συντρίβονται εὐκολώτερον καὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ κύματα καὶ τὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν εἰς αὐτὰ ὀλιγωτέραν σπουδὴν καὶ μικροτέραν φροντίδα, διὰ νὰ ἔχωσι καιρὸν νὰ σχολάζωσι καὶ εἰς ἄλλα, φυσικώτερα εἰς τὸν ἀνθρωπον, καὶ πλέον ἀληθινὰ καὶ σωτήρια· πλὴν ἡ σωματικὴ τρυφή, ἡ τοῦ κόσμου ψευδὴς ἀπολαυσις, εἰς ἃ οἱ ἀνθρωποι χάσκουσιν, καθὼς οἱ χάννοι εἰς τὸ δόλωμα, σκοτίζει αὐτοὺς, καὶ δὲν ἀφίνει νὰ γνωρίσωσιν ἢ νὰ ἐπιανέσωσι χωρὶς δόλον ἄλλο καλὸν, παρὰ τοῦ κόσμου μόνην τὴν ματαιότητα, καὶ τῆς ἀπολαύσεως τὴν ἀνυπόστατον θάλασσαν. Καὶ διότι ἡ παιδευσίς, ἡ διδασχῆ, δεικνύει τοῦτον τὸν σκοπὸν αὐτῶν ἀνόητον, καὶ τὰ ἐπιθυμητά των ἀκατάληπτα καὶ ἀτέλεστα (τρυφὴ γὰρ καὶ πλοῦτος καὶ ἀφῆς ἡδοναὶ κατὰ ἀλήθειαν ἀτέλεστα πράγματα· καὶ οὐδέποτε παύουσι τὴν ἐπιθυμίαν ἐκείνου, ὅστις ὑπὲρ τὸ μέτρον καταδιώκει αὐτά· ἢ ποῖος ἐκορέσθη πλουτῶν ; ποῖος ἐχόρτασε, καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον καθ' ἡμέραν τρυφῶν ; ποῖος, ἡδοναῖς δουλεύων εἰσπραῖς καὶ ἀτόποις, εὖρεν ὄφελος, καὶ ὄχι βλάβην αἰώνιον ;) διότι, λέγω, οἱ ἐμπαθεῖς καὶ φιλήδονοι καὶ φιλόπλουτοι δὲν ἐπιθυμοῦν ν' ἀκούωσιν ὅτι εἰς μάταια κατατρίβουσι τὸν πολῦτιμον χρόνον, διὰ τοῦτο φεύγουσιν καὶ μισοῦν τὴν παιδευσίν καὶ διδασχῆν, καὶ στέργουσιν καὶ ἐναγκαλίζονται τὸν βυθὸν τῆς ἀγνοίας καὶ ἀμαρτίας, ὡσεὶ ἄφωνοι ἰχθύες.

Δι' ὅλα τὰ αἰσθητικώτερα ζῶα τῆς γῆς, καθὼς εἰς ὄλους εἶναι φανερὸν καὶ γνωρίμον τοῦτο, εὐρίσκονται ἀνθρωποὶ ἐπιτήδειοι, οἷτινες τὰ διδάσκουσιν πολλὰ καὶ θαυμαστὰ ἐπιτηδεύματα καὶ μαθήματα. Ἐχει τις ὄμμα νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐδιδάχθη καὶ κἀνεὶς ἰχθύς

τίποτε μάθημα ; ὄχι· οὕτω καὶ ὅστις γεννηθῆ μέσα εἰς τὸ πλατὺ πέλαγος τῶν ἀπολαυστικῶν ἡδονῶν, καὶ τραφῆ ἐκεῖ, καὶ περιπατεῖ ἐκεῖ δρόμον ἀτακτον καὶ ἀόριστον, ὡς εἶναι τῶν ἰχθύων ὁ δρόμος, οὗτος ἔστρεψε τὸ φυσικὸν του λογικὸν εἰς τῶν ἰχθύων τὴν ἀλογίαν καὶ ἀνοίαν· καὶ διὰ τοῦτο, κἀν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἤθελε τοῦ γένει διδάσκαλος, δὲν ἀφίνει τὴν ἑξίν τοῦ τόπου του, δὲν παιδεύεται· ἀλλ' ὡς ἰχθύς ὀλισθηρὸς, ὡς χέλυς, γλιστρᾶ καὶ ἐξέρχεται καὶ ἀπὸ τὸ καλοπλεγμένον δίκτυον τῆς διδασχῆς, καὶ τρέχει καὶ κρύπτεται εἰς τὸν συνειθισμένον βόρβρον τῆς λίμνης του. Ἄλλὰ δὲν εἶναι καλὸς οὕτε ἀσφαλὴς τόπος ἡ θάλασσα· διότι ἡ πνίγει ἐκεῖνον ὅστις βουληθῆ νὰ τὴν κατοική, ἢ ὡσὰν ἰχθὺν τὸν κρατεῖ ἄφωνον καὶ ἀδιδόρωτον. Διὰ τοῦτο, Χριστιανέ, καθὼς, ὅσον καὶ ἂν διψᾷς, ποτὲ δὲν συγκαταβαίνεις νὰ πῆς ἀπὸ θάλασσαν, διότι εἶναι ἀλμυρὰ καὶ φαρτικὴ, καὶ ἂν πῆς, διψᾷς καὶ φλέγεται περισσότερον, οὕτω εὐλαβοῦ καὶ φεύγε καὶ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος θαλάσσης τὰς φθοροποιὰς καὶ θανατώδεις ἀπολαύσεις. Εἰ δὲ καὶ κατὰ τὸ παρὸν εὐρίσκεισαι μέσα καὶ κολυμβᾶς, ἔχθα ὅσον τάχιστα, ἔχθα· διότι, ὅσον καὶ ἂν ἦσαι καλὸς κολυμβητῆς, ἢ πολλὴ ταραχὴ τοῦ κόσμου, καὶ τὸ ἀπλήρωτον πέλαγος τῶν ἡδονῶν, σὲ καταποντίζου, σὲ πνίγουσιν. Ἐλα λοιπὸν, καὶ ὡσὰν καλὸς καὶ ἀπλούστατος ἰχθύς, στάσου καὶ ἀγρευθῆτι εἰς τὸ σωτήριον δίκτυον τῆς διδασχῆς· καὶ ἂν ἦσαι καὶ πολὺ βαθεῖα, καὶ μέσα εἰς πολὺ πέλαγος, μὴ φοβοῦ, μὴ ἀπελπίζου· διότι καὶ ὁ Χριστὸς εἰς τὸ βάθος ἐπρόσταξε νὰ ρίψωσι τὰ δίκτυα. Μόνον θέλησε λοιπὸν νὰ πιασθῆς, καὶ εὐθὺς ὁ Χριστὸς σὲ λαμβάνει μέσα εἰς τὸ πλοιαρίον του, τόσον ταχέως, τόσον εὐκόλως, ὥστε καὶ αὐτοὶ τοῦ Χριστοῦ οἱ μαθηταὶ νὰ ξενίζωνται καὶ νὰ θαυμάζωσι τὴν σωτηρίαν σου.

Ἄλλὰ, καθὼς ἐκείνους ὄτινες πέσωσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ἂν τύχῃ νὰ πῶσιν ἀπὸ τὸ πικρὸν νερὸν της, ὅταν τοὺς ἐκβάλωσιν, τοὺς κρεμῶσι, καὶ, ὡς με φαίνεται, τοὺς δέρνουν ἕως οὗ νὰ ἐξεράσωσιν ὄλον τὸ φαρτικὸν ὕδωρ ὅσον ἔπιον, οὕτω καὶ σὺ, Χριστιανέ, ἀφοῦ φύγῃς τὸ βαθὺ τῆς ἀμαρτίας πέλαγος διὰ μέσου τῆς διδασχῆς, τότε σπούδασε παντὶ τρόπῳ μετανοίας νὰ ἐξεράσῃς ὄλην τὴν ἀλμυρὰν δσην ἐποτίσθῃς ἀπὸ τὴν ἐν τοῖς κακίοις ἔργοις καὶ τόποις ἀναστροφῆν· ὥστε, εἰ δυνατόν, νὰ καθαρισθῆς καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐνθύμησιν τῆς πρώτης σου πολιτείας. Τὸ δὲ ἐπίλοιπον σὲ τὸ διδάσκει ὁ σοφὸς Σολομὼν εἰς τὰς παροιμίας του, λέγων, Ὅτι, πίνε ἀπὸ σῶν φρεάτων· τοῦτο κάμνε, Χριστιανέ· καὶ πίνε καὶ πότιζε ἀπὸ τὴν βρύσιν, ἣν ἔχει ἡ Ἐκκλησία μας· ἥτις εἶναι ἡ ἀληθινὴ διδασχῆ, καὶ τῆς εὐσεβοῦς σοφίας ἡ γνῶσις καὶ παιδευσίς.

Ἐκ λόγου ἐκφωνηθέντος ἐν Σμύρῃν κατὰ τὸ 1709, Σεπτεμβρίου 25, ὑπὸ ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΡΥΣΙΟΥ, πάππου τοῦ Κοραῖ.

ΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ.

ΑΓΙΑΣΜΟΝ ὀνομάζομεν σήμερον τὸ δι' ἱερατικῶν εὐχῶν ἀγιαζόμενον ὕδωρ. Ἀγιασμὸν δὲ ἔλεγον οἱ Ἀπόστολοι τὴν ἀγνείαν, τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, καὶ μάλιστα τῆς ψυχῆς ἀπὸ πᾶσαν ἀδικίαν καὶ πλεονεξίαν· διότι καὶ εἰς σῶμα πολλὰ καθαρὸν κατοικεῖ πολλὰκις ψυχὴ μιαιρωτάτη·

Χεῖρες μὲν ἀγναί, φρὴν δ' ἔχει μίαιμά τι.

Ἄσπυτως Ἄγιος ὀνομάζομεν, ὄχι μόνον τοὺς δι' ἀρετὴν κριθέντας, μετὰ θάνατον, πειούτους καὶ κανονισθέντας ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς μωροὺς ἀνθρώπους, τὸ δὲ χειρότερον, πολλὰκις καὶ κακοὺς, κρίνοντες αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἐπίσταν φυλάσσουν ἀκρίθειαν εἰς τὴν θρησκευτικὰ ἔθιμα, καλὰ μὲν, ὅταν συνοδεύονται μετὰ τὴν κρίσιν, τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν, ἤγουν, τὴν